

Πώς να παίζετε σε όλες τις τονικότητες με μια μόνο φουσαρμόνικα

Υπάρχουν πολλές μέθοδοι να παίξεις φουσαρμόνικα εκτός από την κλασσική του στυλ "φυσάω μια τρύπα τη φορά".

Βέβαια η κλασσική μέθοδος είναι απλή, διδάσκεται, και βασίζεται σε νότες, τις οποίες μπορείς να διαβάζεις από παρτιτούρα και να παίζεις.

Η μια βασικότερη μέθοδος παιξίματος εκτός από την κλασσική είναι το λεγόμενο **high position playing**.

Για όσους ξέρουν φουσαρμόνικα, όλες οι νότες που αντιστοιχούν στο κλειδί της φουσαρμόνικας, παίζονται φυσώντας και ρουφώντας στις τρύπες με νούμερο 4 έως 7. Αυτός ο τρόπος παιξίματος λέγεται **1st position playing**.

Οι τρύπες 1, 2, και 3 αντιστοιχούν στη ματζόρε νότα τρεις νότες πριν από τη νότα που παίζεις. Δηλαδή για φουσαρμόνικα σε Do+, στις τρύπες 1-3 παίζεις σε Sol+. Αυτός ο τρόπος παιξίματος λέγεται **2nd position playing** και βγάζει έναν πιο "blues" ήχο.

Ακόμα, οι τρύπες 8,9,10 αντιστοιχούν στο μινόρε της επόμενης νότας από αυτή που παίζεις. Δηλαδή, για μια φουσαρμόνικα με κλειδί Do+, οι τρύπες 8-10 παίζουν σε Ρε μινόρε. Αυτός ο τρόπος παιξίματος λέγεται **3rd position playing** και παράγει πιο έντονα τον γνωστό κλαψιάρικο ήχο της φουσαρμόνικας.

Συνολικά, υπάρχουν 12 positions για παίξιμο στην φουσαρμόνικα, που παράγουν μεγάλη ποικιλία τόνων, πέρα από αυτόν στο το κλειδί της φουσαρμόνικας, αλλά εκτός από τις τρεις βασικές, οι υπόλοιπες είναι πολύ πιο δύσκολες στο παίξιμο και δεν έχει νόημα να κάτσω να τις αναλύσω, γιατί δεν έχουν μεγάλη σημασία, παρά για επαγγελματίες μουσικούς. Για όποιον ενδιαφέρεται, αναλύονται διεξοδικά στο site που έδωσα παραπάνω.

Παρακάτω δίνω έναν πίνακα με τις τονικότητες που μπορεί κανείς να παίζει, ανάλογα με το κλειδί της φουσαρμόνικας που χρησιμοποιεί:

(Η 1st position είναι ίδια με το γράμμα που γράφει στο πλάι η φουσαρμόνικα σας, το κλειδί της δηλαδή.)

1st position (Τρύπες 4-7)	2nd position (Τρύπες 1-3)	3rd position (Τρύπες 8-10)
A	E	Bm
B	F#	C#m
C	G	Dm
D	A	Em
E	B	F#m
F	C	Gm
G	D	Am
Am	Em	Bbm
Bm	F	Cm
Dm	Am	Ebm
Em	Bm	Fm
F#	Dm	Abm

Η άλλη μη-κλασσική μέθοδος παιξίματος, είναι η χρήση της γλώσσας σας και τον χειλιών για να κλείνετε επιλεκτικά μια ή περισσότερες τρύπες. Πρέπει όμως να έχεις "μουσικό αυτί" για να ξέρεις ότι το αποτέλεσμα δεν είναι φάλτσο. Πρέπει ακόμα να είσαι σχετικά έμπειρος στο όργανο, ώστε να μπορείς να υπολογίσεις ποιες τρύπες πρέπει να κλείνεις κάθε φορά και τι ήχος βγαίνει από το συνδυασμό των τόνων. Είναι κάτι αντίστοιχο με τα ακόρντα της κιθάρας, μόνο που θέλει δεξιοτεχνία στην... γλώσσα!

Παράδειγμα: Έχεις μια φουσαρμόνικα σε κλίμακα C (Do+) και θες να παίζεις ένα κομμάτι σε D (Re+).

Τότε ανοίγεις τα χείλια σου αρκετά ώστε να μπορείς να παίζεις όλη την βασική τετράδα από τρύπες (όπως εξήγησα παραπάνω), δηλαδή τις τρύπες 4-7, και "διπλώνοντας" κατάλληλα τη γλώσσα σου, κλείνεις με την γλώσσα την τρύπα στην οποία θα έπρεπε να φυσήξεις ή να ρουφήξεις, ώστε να παραχθεί η νότα που θέλεις. Στην περίπτωση μας, την τρύπα 4, στην οποία ρουφώντας, έχουμε D (Re+).

Όταν λέμε "διπλώνω την γλώσσα" σημαίνει ότι της δίνω ένα σχήμα περίπου σαν "V" στο προφίλ, για να γίνει μυτερή στην άκρη της (όλοι θα το έχουμε δοκιμάσει κάποτε, δεν είναι δύσκολο) και με την μύτη πλέον της γλώσσας, πάμε και κλείνουμε την τρύπα που θέλουμε.

Τώρα, αφού έχουμε βρει ποια τρύπα πρέπει να κλείσουμε, "αποστηθίζουμε" τη θέση που έχει η γλώσσα σε σχέση με τις 4 τρύπες που φυσάμε, και διατηρούμε τη θέση αυτή, κλείνοντας κάθε φορά και μια αντίστοιχη τρύπα, καθώς το στόμα μας κινείται πάνω στην φουσαρμόνικα. Έτσι για παράδειγμα, αν πρέπει να κλείνει η πρώτη από τις τέσσερις τρύπες, στην θέση 4-7, τότε πάντα, καθώς θα κινείται το στόμα μας πάνω στην φουσαρμόνικα, θα φυσάμε πάντα τέσσερις τρύπες, και θα κλείνουμε με την γλώσσα την πρώτη από αυτές, κ.λ.π.

Το ηχητικό αποτέλεσμα από την "ανάμιξη" τον υπόλοιπων κάθε φορά τριών ήχων, θα αντιστοιχεί στο ακόρντο του ήχου που θα παραγόταν αν παίζαμε φυσιολογικά μια φουσαρμόνικα στο κλειδί που θέλουμε, δηλαδή στο παράδειγμα, σαν να παίζαμε φουσαρμόνικα με κλειδί το Re+.

Με αντίστοιχο τρόπο, υπάρχει η δυνατότητα να παίζει κανείς δεκάδες διαφορετικές τονικότητες επιλέγοντας να φυσάει σε περισσότερες από 4 τρύπες τη φορά, καθώς και επιλέγοντας να κλείνει περισσότερες από μια τρύπες από αυτές στις οποίες φυσάει. Το παραγόμενο ηχητικό αποτέλεσμα έχει κατά περίπτωση ιδιαίτερο ηχητικό ενδιαφέρον, που συχνά πλησιάζει εντυπωσιακά τον ήχο από τα μπάσα του ακορντεόν.

Το μειονέκτημα αυτής της (φοβερής, αν και λίγο γύφτικης) μεθόδου παιξίματος, είναι ότι η παραμικρή απόκλιση της θέσης της γλώσσας πάνω από τις τρύπες που πρέπει κάθε στιγμή να κλείνει, δημιουργεί **ανεπανάληπτα φάλτσα**. Γι αυτό, συνιστάται κυρίως σε παίκτες με κάποια εμπειρία στο όργανο, ώστε να προβλέπουν τι ήχος θα ακουστεί κάθε στιγμή, και να μπορούν να περνούν γρήγορα από το παίξιμο "με γλώσσα" στο κλασσικό παίξιμο, πριν ακουστεί το μοιραίο φάλτσο.

Με αρκετή εξάσκηση, τα φάλτσα της μεθόδου "με γλώσσα" μπορούν να εντοπιστούν εμπειρικά και έτσι, να αποφεύγονται.

Δεν ξέρω αν έγινα και πολύ κατανοητός με τα παραπάνω, γιατί τα είπα... με δικά μου λογάκια, και όχι με τους σωστούς μουσικούς όρους (τους οποίους αγνώ).
Για οποιαδήποτε απορία, σχόλιο η επιπλέον βοήθεια, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου!